Razumkov
centre

РІЧНИЙ ЗВІТ-2018 | ANNUAL REPORT-2018

Київ - 2019 | Kyiv - 2019

З М І С Т

Вступне слово 3

Про Центр Разумкова 5

Проектна діяльність Центру Разумкова 7

- Загальноцентрівські проекти 7
- Економічні і соціальні програми 8
- Енергетичні програми 10
- Програми зовнішньої політики та міжнародної безпеки 11
- Політико-правові програми 13
- Соціологічна служба 14

Міжнародна діяльність Центру Разумкова 15

Центр Разумкова в цифрах 25

Заходи, організовані і проведені Центром Разумкова в Україні 26

Зустрічі в Центрі Разумкова 33

Участь у заходах, організованих іншими організаціями 35

Фінансування та видатки Центру Разумкова у 2018р. 38

Команда Центру Разумкова 39

Контакти 39

English version (версія англійською) 41

ВСТУПНЕ СЛОВО

У 2018р. Центр Разумкова доклав значних зусиль для реалізації завдання, визначеного Стратегічним планом на 2017-2020рр. – активізації співпраці з міжнародними партнерами. Ці зусилля втілилися в конкретні результати.

Центр Разумкова провів низку заходів в Україні та за кордоном у партнерстві з провідними аналітичними центрами Європи та США. Спільно з *Chatham House* та *Atlantic Council* у квітні 2018р. ми провели у Лондоні конференцію “Україна 2018: успіхи та виклики реформ”. Також у партнерстві з *Atlantic Council* у Вашингтоні пройшла конференція “Стан енергетичного сектору України” (листопад 2018р.). Проводилася робота з підготовки українсько-німецької конференції у Берліні, де співорганізатором Центру Разумкова був Фонд науки і політики (*SWP*).

Центр став постійним учасником світових і регіональних мереж аналітичних центрів. Особливо слід відзначити участь Центру у глобальних самітах “*T-20*” – мережі аналітичних центрів, метою яких є аналітичне забезпечення самітів лідерів країн *G-20*. У 2018р. такий саміт відбувся у Буенос-Айресі за участі наукового консультанта з економічних питань Центру Разумкова Володимира Сіденка.

Центр вже традиційно брав участь у підготовці і проведенні Всесвітнього (Брюссель) та Європейського (Берлін) самітів аналітичних центрів, організованих Програмою аналітичних центрів та громадянського суспільства Університету Пенсільванії (*TTCSP*), де обговорювалися ключові виклики, проблеми і можливості для аналітичних центрів у сучасному світі.

Активною була діяльність Центру як повноправного члена найстарішої європейської мережі аналітичних центрів – Транс’європейської асоціації політичних досліджень (*TEPSA*), а також Офісу зв’язку українських аналітичних центрів у Брюсселі, який також увійшов до рейтингу кращих мереж аналітичних центрів світу.

Наші експерти отримували запрошення на численні міжнародні заходи, де обговорювалися ключові для розвитку України питання. Під час дискусій наші експерти презентували результати дослідницьких

проектів Центру, яких у 2018р. було реалізовано 15. Підтвердженням якості досліджень Центру Разумкова стало покращення його позицій в авторитетному світовому рейтингу аналітичних центрів "*2018 Global Go To Think Tank Index*".

Окремим предметом уваги Центру Разумкова було і надалі залишатиметься сприяння становленню молодих експертів, що дозволить у довгостроковій перспективі дотримуватися високих світових стандартів проведення досліджень. У 2018р. молоді колеги внесли значний внесок у всі аспекти діяльності Центру.

Протягом 2018р. велася робота з покращення зовнішніх комунікацій Центру, оновлення його логотипу та фірмового стилю, що є потребою часу.

Зважаючи на виклики та завдання, що стоятимуть перед Україною у 2019р., потреба в якісній, грунтованій на фактах аналітиці буде актуальною як ніколи. Здійснення фундаментальних досліджень і підготовка вивірених політичних пропозицій стануть першочерговими завданнями для Центру наступного року.

Анатолій РАЧОК,
Генеральний директор Центру Разумкова

ПРО ЦЕНТР РАЗУМКОВА

Центр Разумкова (Український Центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова) – це недержавна аналітична інституція, заснована в 1994р. Олександром Разумковим. Він зібрав під дахом Центру кращих аналітиків країни з різних сфер: внутрішньої політики, економіки, енергетики, права, безпеки і оборони, гуманітарної політики та міжнародних відносин. Аналітичні звіти і публічні заходи Центру під керівництвом Олександра Разумкова привернули увагу державного керівництва, вітчизняних та іноземних експертів, провідних мас-медіа.

Олександр Разумков помер 29 жовтня 1999р. у молодому віці, але він заклав міцний фундамент для ствердження і розвитку кращого аналітичного центру країни. 24 жовтня 2000р. рішенням зборів засновників Центру присвоєно ім'я Олександра Разумкова.

Центр Разумкова є однією з небагатьох українських багатопрофільних аналітичних інституцій. Наші дослідження охоплюють усі головні напрями державної політики. Аналітичні матеріали містять практичні пропозиції та рекомендації для органів державної влади чи місцевого самоврядування.

Уже не перший рік поспіль Центр Разумкова входить до числа кращих аналітичних інституцій світу. За рейтингом Програми аналітичних центрів та громадянського суспільства (*TTCSP*) Інституту Лаудера Університету Пенсільванії у щорічному рейтингу "*2018 Global Go To Think Tank Index Report*" Центр Разумкова посів 45 місце серед найкращих аналітичних центрів світу та 2 місце серед аналітичних інституцій у Центральній і Східній Європі.

Діяльність Центру Разумкова базується на принципах реалізму і прагматизму, політичної незаангажованості, активного впливу на державну політику, високої якості та оперативності підготовки матеріалів, відповідальності за їх якість і доброчесність. Наші експерти

поєднують грунтовні теоретичні знання і практичний досвід, набутий під час роботи в органах влади, дипломатичних установах, державних компаніях, мас-медіа, а також на військовій службі, у науковій та викладацькій діяльності.

Ми сприяємо досягненню та захисту національних інтересів України, підвищенню її авторитету на міжнародній арені, розвитку суспільства і держави як сучасної європейської нації на принципах демократії, соціально орієнтованої конкурентоспроможної економіки.

Цілі, які ми ставимо перед собою:

- розробка моделей соціально-економічного розвитку України та механізмів їх реалізації;
- сприяння конструктивній взаємодії гілок влади;
- розбудова ефективної, економічно необтяжливої Воєнної організації держави;
- підвищення ефективності взаємодії держави та суспільства, обгрунтованості державних рішень, результативності власної участі у процесі їх прийняття;
- налагодження плідної співпраці з міжнародними аналітичними центрами, проведення спільних досліджень з актуальних проблем.

Ми проводимо дослідження у таких головних сферах: внутрішня і правова політика держави, зовнішня політика, державне управління, національна безпека, національна оборона та військове будівництво, соціально-економічний розвиток, міжнародні відносини, міжнародна та регіональна безпека.

Центр Разумкова має власну соціологічну службу, дослідження якої отримали високий ступінь довіри вітчизняних і зарубіжних замовників. Регулярно проводяться загальнонаціональні та експертні опитування.

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА

У 2018р. Центр Разумкова здійснив 15 досліджень, результати яких оприлюднювалися у відповідних виданнях.

ЗАГАЛЬНОЦЕНТРІВСЬКІ ПРОЕКТИ

Аналітична доповідь **“Україна 2017-2018: нові реалії, старі проблеми”.**

Доповідь підготовлено в рамках щорічного проекту Центру “Підсумки і прогнози”. У ній окреслюються основні процеси і події, що відбувалися в Україні у 2017р. у різних сферах, та їх наслідки з точки зору перспектив розвитку країни у 2018р. (українською та англійською мовами).

Дослідження **“Україна-2019: в очікуванні обережного оптимізму”**.

Видання підготовлене спеціально до XII Форуму “Європа-Україна” м.Жешув, 24-25 січня 2019р. в якому розглядаються політичні та економічні аспекти прогнозів на 2019р. (українською та англійською мовами).

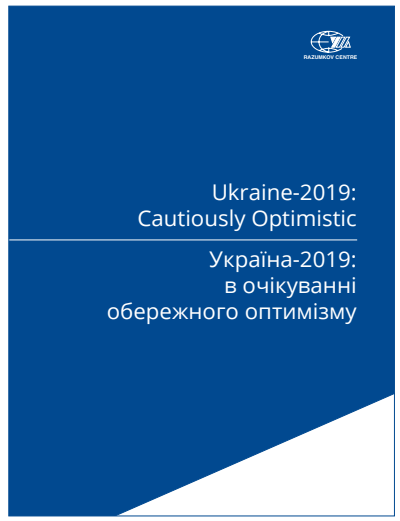

ПРОГРАМИ І НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
Економічні і соціальні програми

Аналітична доповідь **“Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна”**.

Видання є збіркою аналітичних матеріалів (доповіді та статей), яка, по суті, є логічним продовженням попередньої (навесні 2017р.) публікації Центру Разумкова “Виклики і ризики розгортання кризових процесів в Україні та напрями економічної політики їх запобігання”. У ньому також представлені позиції провідних вітчизняних фахівців стосовно складних, часто суперечливих, процесів і тенденцій як у зовнішньоекономічній та інтеграційній сферах, так і монетарних й фіскальних складових.

Публікація **“Сценарій-прогноз розвитку економіки України: обмежений песимізм”**.

У публікації подано прогнозний сценарій розвитку економіки України. Головна увага зосереджена на аналізі внутрішніх і зовнішніх викликів, які матимуть обмежуючий вплив на зростання і розвиток країни.

Аналітична доповідь **“Розвиток людського капіталу: на шляху до якісних реформ”**.

Доповідь присвячено аналізу широкого спектра факторів, що впливають на якість інституційних реформ та соціально-економічних стратегій, спрямованих на розвиток людського капіталу, зокрема аналізується стан та хід процесів реформування сфери охорони здоров’я та освіти, стан розвитку української науки, яка повинна бути запорукою побудови конкурентоспроможної та зростаючої економіки. Проект здійснено за підтримки Представництва “Фонду Фрідріха Науманна за Свободу” в Україні.

Інформаційні матеріали **“Особливості релігійного і церковно-релігійного самовизначення українських громадян: тенденції 2010-2018рр.”**

Матеріали підготовлені Центром Разумкова за сприяння Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні до чергового засідання постійно діючого Круглого столу “Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин” 26 квітня 2018р.

Видання містить, зокрема, результати соціологічного дослідження стану і тенденцій релігійності українського суспільства, державні документи, заяви і звернення Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, а також окремих церков України стосовно актуальних проблем і подій у державно-конфесійних і міжконфесійних відносинах.

Протягом 2018р. щоквартально публікувалося значення **Індексу економічної спроможності населення**.

Розроблений Центром Разумкова Індекс характеризує не лише традиційно розглядувану купівельну спроможність населення, але й економічну стійкість – інтегровану здатність "усередненого" домогосподарства до життєдіяльності за умови втрати джерел поточного доходу впродовж певного періоду часу. Саме економічна стійкість є однією з найважливіших умов відчуття життєвої захищеності, упевненості в завтрашньому дні – отже, можливостей побудови довгострокових життєвих стратегій, загалом умовою позитивного соціального самопочуття.

Енергетичні програми

Видання **"Роль і місце української енергетики у світових енергетичних процесах"**.

Видання присвячене виявленню основних тенденцій розвитку світової та вітчизняної енергетики, визначенню ролі та місця України у світових енергетичних процесах як сьогодні, так і на перспективу.

Програми зовнішньої політики та міжнародної безпеки

Видання **"Російсько-український конфлікт: перспективи і параметри миротворчої місії ООН на Донбасі"**.

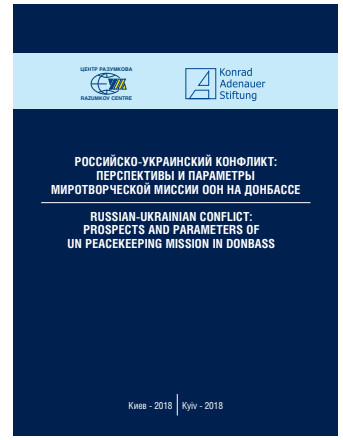

Видання підготовлено Центром Разумкова за сприяння та підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні в рамках проекту російсько-українсько-німецького діалогу спеціально для VIII зустрічі українських, російських і німецьких експертів, що відбулася 14-17 серпня 2018р. в Каденаббії (Італія). У ньому представлені позиції і прогнози українських, німецьких і російських фахівців щодо перспектив миротворчої місії на Донбасі, узагальнені пропозиції і рекомендації щодо цілей, параметрів, складу і дислокації можливої місії ООН.

Публікація **"Переформатування європейської інтеграції: можливості і ризики для асоціації Україна-ЄС"**.

У ній представлено аналітичну доповідь, яка узагальнює основні напрями процесу переформатування європейської інтеграції та внесення змін до механізмів функціонування Європейського Союзу. Вона послідовно аналізує ключові чинники кризи в розвитку європейської інтеграції, що зумовили нинішні зміни, а також основні сценарії можливого розвитку ЄС у подальшому.

Публікація здійснена Центром Разумкова за підтримки Представництва "Фонду Фрідріха Науманна за Свободу" в Україні.

Видання **“Порівняльний аналіз позицій влади і громадян України з питань забезпечення безпеки громад під час децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування”**.

Проект здійснено Центром Разумкова за сприяння Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні. У ньому увага зосереджується на безпекових аспектах децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування. Метою аналізу є виявлення спільного та відмінного в позиціях влади і громадськості з питань забезпечення безпеки громад під час децентралізації.

Щорічник **СІПРІ 2016: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека**.

Щорічник готується Стокгольмським міжнародним інститутом дослідження миру (*SIPRI*) з 1969р. і сьогодні визнається одним із найбільш авторитетних джерел інформації у сфері міжнародної безпеки, перекладається китайською, арабською, російською, японською та українською мовами. Українське видання *Щорічника СІПРІ* здійснюється Центром Разумкова з 2000р.

Політико-правові програми

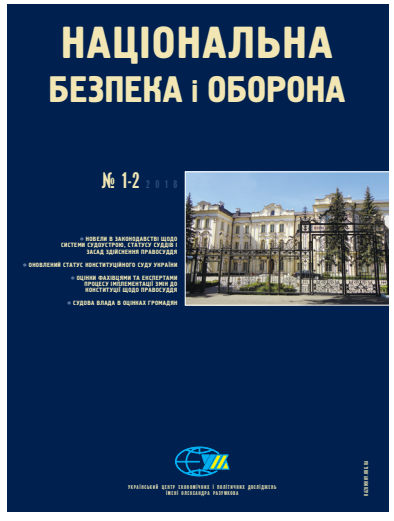

Журнал “Національна безпека і оборона” №1-2 **“Аналіз процесу впровадження конституційних змін щодо правосуддя”**.

У журналі проаналізовано стан імплементації конституційних змін щодо правосуддя та викладно аналіз проблем імплементації конституційних змін щодо статусу Конституційного Суду України.

Журнал “Національна безпека і оборона ” №3-4 **“Україна напередодні року виборів: запити суспільства, позиції політичних акторів, контури нової влади”**.

Проект виконувався Центром Разумкова спільно з Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні. У журналі містяться аналітичні матеріали, які характеризують бачення громадянами поточної ситуації, сприйняття ними здійснених та запланованих реформ, провідних політичних сил та окремих політичних лідерів, політичні уподобання громадян та позиції кандидатів. Також наведено попередні прогнози можливих сценаріїв і підсумків президентських та парламентських виборів 2019р.

Монографія **“Україна на порозі об’єднаної Європи”**.

Автори монографії С.Куличицький та М.Міщенко дослідили закономірності тривалого і складного переходу від радянського минулого до сучасної демократичної Української держави, виявили динаміку основних параметрів українського соціуму під час цього переходу, роль ідей, соціальних міфів, соціальних стереотипів.

Видання здійснене за фінансового сприяння Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні.

Соціологічна служба

10 грудня 2018р. Центр Разумкова став членом Соціологічної асоціації України.

Моніторинг громадської думки. Упродовж 2018р. соціологічною службою Центру Разумкова самостійно та разом з партнерами (зокрема, з Фондом “Демократичні ініціативи” ім.І.Кучеріва, Соціологічною групою “Рейтинг”, Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС), Центром соціальних та маркетингових досліджень “Социс”, Прінстонським Університетом та Університетом Північної Кароліни та ін.) проведено 17 загальнонаціональних опитувань, чотири регіональних, одне експертне опитування та 25 фокус-групових досліджень.

Продовжувалося виконання проекту **“Соціологічний моніторинг сприйняття реформ громадянами України”**.

У 2018р. у рамках проекту Ради Європи **“Підтримка впровадженню судової реформи в Україні”** спільно з Офісом Ради Європи в Україні та Радою суддів України було продовжено реалізацію комплексного дослідження довіри громадян до судової системи.

У рамках проекту “Читомо” **“*Ukrainian Reading Publishing Data 2018*”**, покликаного представити зріз сучасного стану книговидавничого ринку та читацьких вподобань, соціологічною службою Центру здійснено дослідження громадської думки.

Проводилися регулярні дослідження громадської думки до кожного з проектів Центру Разумкова.

Результати, отримані Соціологічною службою Центру Разумкова, відзначаються достовірністю і користуються довірою з боку замовників і суспільства.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА

Міжнародна співпраця стала одним з важливих напрямів діяльності Центру Разумкова у 2018р. Завдяки цьому вдалося збільшити увагу світової спільноти до діяльності Центру, українського аналітичного товариства та України загалом.

Протягом року Центр брав участь у якості організатора та учасника багатьох заходів за кордоном, на яких обговорювалися важливі для України та її розвитку питання.

Так, 24 квітня 2018р. Центр Разумкова виступив співорганізатором конференції **“Україна 2018: успіхи та виклики реформ”** у Лондоні разом з *Chatham House* та *Atlantic Council*. Ключовими питаннями стали стан проведення реформ в Україні, вплив на них та на перспективи розвитку

України президентських та парламентських виборів та те, якими повинні бути наступні кроки вирішення найбільш нагальних питань соціально-економічного розвитку та зміцнення безпеки України.

28 листопада 2018р. Центр Разумкова спільно з *Atlantic Council* провів у Вашингтоні конференцію **“Стан енергетичного сектору України”,** присвячену ролі України у світових енергетичних процесах. Основними спікерами виступили: Джон Едвард Гербст *(Ambassador John Herbst)*, директор Євразійського центру при Атлантичній раді США; Елізебет Розенберг *(Ms. Elizabeth Rosenberg)*, директор енергетичних, економічних та безпекових програм Центру нової американської безпеки; Едвард Чоу *(Dr. Edward Chow)*, головний науковий співробітник Центру стратегічних та міжнародних досліджень; Андерс Аслунд *(Dr. Anders Åslund)*, Аріель Коен *(Dr. Ariel Cohen)*, Агнія Грігаз *(Dr. Agnia Grigas)*, головні експерти Євразійського центру при Атлантичній раді США; Кіт Джонсон *(Mr Keith Johnson)* авторитетний міжнародний економічний журналіст, Центр іноземної політики.

Відбулася презентація видання **“Роль та місце української енергетики у світових енергетичних процесах”**, що було виконано експертами енергетичних програм Центру Разумкова: Володимиром Омельченком, Віктором Логацьким, Світланою Чекуновою та Максимом Білявським.

28-29 травня 2018р. у Берліні **відбувся глобальний саміт, який проводився у форматі *Think 20*,** що покликаний здійснювати аналітичну підготовку до саміту лідерів країн *G-20* у Буенос-Айресі (Аргентина) в листопаді 2018р. У Берлінському форумі “Глобальні рішення”, який став проміжним етапом на шляху до проведення у вересні 2018р. глобального саміту *T20 Argentina*, взяло участь близько 1 100 представників з усіх континентів. Вони представляли не лише провідні світові науково-дослідні центри та університети, але й відомих політиків, провідні бізнес-структури, організації громадянського суспільства, а також міжнародні організації, причетні до глобального регулювання. Від України в роботі саміту брав участь науковий консультант з економічних питань Центру Разумкова Володимир Сіденко.

Надзвичайну вагу заходу засвідчив факт виступу на саміті з промовами Федерального канцлера Німеччини А.Меркель (*Angela Merkel*), віце-канцлера та федерального міністра фінансів О.Шольца (*Olaf Scholz*), міністра закордонних справ Німеччини Х.Мааса (*Heiko Maas*), федерального міністра охорони довкілля, збереження природи та ядерної безпеки С.Шульце (*Svenja Schulze*) та лауреатів Нобелівської премії з економіки Дж.Акерлофа (*George Akerlof*), Е.Фелпса (*Edmund Phelps*), Дж.Хекмана (*James Heckman*), професора Колумбійського університету в США та спеціального радника Генерального секретаря ООН Дж.Сакса (*Jeffrey Sachs*), колишнього керівника Світової організації торгівлі П.Ламі (*Pascal Lamy*).

Останнім етапом у рамках підготовки рекомендацій до саміту лідерів країн *G-20* став **глобальний саміт аналітичних центрів у форматі *Think 20***, що відбувся 16-18 вересня 2018р. у Буенос-Айресі. У ньому також брав

участь науковий консультант з економічних питань Центру Разумкова Володимир Сіденко. Саміт відвідали та виступили на ньому Президент Аргентини Маурісіо Макрі (*Mauricio Macri*), голова Кабінету Міністрів Аргентини Маркос Пенья (*Marcos Penã*), Міністр закордонних справ Аргентини Хорхе Форі (*Jorge Faurie*), Міністр державної скарбниці Аргентини Ніколас Духовне (*Nicolas Dujovne*), Державний секретар з питань культури в Міністерстві освіти, науки і технологій та культури Пабло Авелуто (*Pablo Aveluto*).

14-16 березня 2018р. у Берліні відбувся **Європейський саміт аналітичних центрів**, організований Програмою аналітичних центрів та громадянського суспільства Інституту Лаудера Університету Пенсільванії (США) та Фондом Конрада Аденауера (Німеччина).

У роботі Саміту, який проходив під гаслом “Долаючи відстань між знанням, політикою і належним врядуванням у цифрову добу”, взяли участь понад 100 представників з близько 80 провідних аналітичних центрів Європи, США та інших країн світу. Від Центру Разумкова в роботі Саміту взяв участь заступник генерального директора – директор політико-правових програм Юрій Якименко.

7-9 листопада 2018р. у Брюсселі відбувся **Всесвітній саміт аналітичних центрів**, в якому взяв участь заступник генерального директора – директор політико-правових програм Юрій Якименко. Саміт був організований Програмою аналітичних центрів та громадянського суспільства Інституту

Лаудера Університету Пенсільванії та аналітичним центром “Брюгель” (Брюссель). У роботі форуму взяли участь представники понад 100 провідних аналітичних центрів світу, які обговорили найбільш актуальні сучасні проблеми міжнародної політики, економіки, безпеки, урядування, соціально-гуманітарного розвитку, екології.

6-7 червня у Відні та 22-23 листопада у Бухаресті відбулися конференції **Транс’європейської асоціації політичних досліджень (*TEPSA*)**. У них взяв участь та виступив з доповіддю провідний експерт політико-правових програм Центру Разумкова Віктор Замятін.

16-18 січня 2018р. у м.Шеньджень (Китай) відбувся **Міжнародний Форум з питань співпраці аналітичних центрів країн (Think Tanks)**, які зацікавлені в реалізації Ініціативи Китаю “Один пояс – один шлях” (*2018 Forum for International City and Industry Cooperation* (*Shenzhen*) *under the Belt & Road Initiative*). Василь Юрчишин, директор економічних і соціальних програм Центру Разумкова брав безпосередню участь у заходах та дискусіях Форуму.

26-27 лютого 2018р. в Берліні відбулась чергова тристороння експертна зустріч **“Розвиток в умовах тривалої кризи (5-й рік розвитку конфлікту між Росією і Україною)”**, організована Фондом Конрада Аденауера. Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Михайло Пашков виступив на експертній зустрічі з доповіддю “Стан і перспективи розвитку ситуації на Донбасі”.

27 лютого 2018р. у Брюсселі відбулася **Третя українська лабораторія “Brussels UkraineLab 2018”** – конференція за участю представників українських аналітичних центрів, представників Європарламенту та Єврокомісії, організована Офісом зв’язку українських аналітичних центрів у Брюсселі. Центр Разумкова на конференції представляла експерт економічних програм Катерина Маркевич.

Під час конференції обговорювався стан реформ в Україні: здобутки, прорахунки та втрачені можливості.

13-14 березня у польському Жешуві відбувся **11-й Економічний форум "Україна – Польща".** Центр Разумкова став партнером цього заходу та представив на форумі аналітичні оцінки "Україна 2017-2018: нові реалії, старі проблеми".

На заходах форуму Центр представляли Василь Юрчишин, Олексій Мельник та Віктор Логацький.

14-17 серпня 2018р. у Каденабії (Італія) відбулась традиційна VIII зустріч українських, російських і німецьких експертів – **"Конфлікт між Росією і Україною: чи буде створена миротворча місія ООН?".** Зустріч організована Фондом Конрада Аденауера. У заході взяв участь співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова М.Пашков. Він презентував збірник аналітичних матеріалів "Російсько-український конфлікт: перспективи і параметри миротворчої місії на Донбасі", підготовлений Центром Разумкова за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні.

Експерти Центру Разумкова взяли участь у роботі **28-го Економічного форуму**, який відбувся 4-6 вересня в Криниці (Польща). Під час форуму пройшло понад 180 дискусійних панелей, у двох з яких директор енергетичних програм Центру Разумкова Володимир Омельченко був спікером. Головними темами його виступів були: "Україна та ЄС: спільні цінності в енергетичній галузі" та "Безпека енергетичної інфраструктури України та її інтеграція у європейський ринок".

17 жовтня 2018р. в **Інституті європейського політики відкритого суспільства (*OSEPI*)** у Брюсселі (Бельгія) Володимир Омельченко, директор енергетичних програм Центру Разумкова, презентував дослідження “Роль і місце української енергетики у світових енергетичних процесах”.

Співдиректор програм з питань зовнішньої політики та міжнародної безпеки Олексій Мельник взяв участь у Міжнародній конференції **“Стратегічний вибір Європи”**, що проходила 8-9 листопада 2018р. у Берліні. Організатори конференції: Королівський Інститут міжнародних справ *Chatham House* (Велика Британія) та Інститут політики безпеки Кільського університету (Німеччина). Олексій Мельник виступив на панельній дискусії “Майбутнє України та роль Європи”.

ЦЕНТР РАЗУМКОВА В ЦИФРАХ

Рейтинги кращих аналітичних центрів світу 2018 (*2018 Global Go To Think Tank Index Report*) за версією Програми аналітичних центрів та громадянського суспільства Інституту Лаудера Університету Пенсільванії.

Засоби масової інформації подавали коментарі експертів та використовували дані соціологічних досліджень Разумков Центру **12 923 рази**.

facebook

Facebook-сторінка станом на кінець року отримала **3 635 підписників**

***Facebook*-сторінка Центру Разумкова**

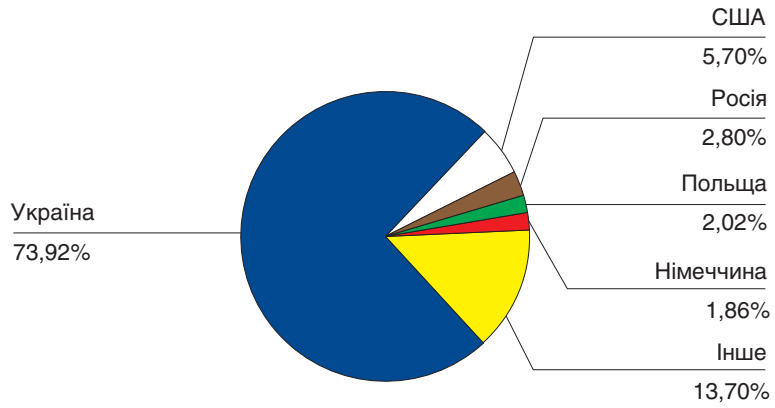

3 635 підписників

ЗАХОДИ, ОРГАНІЗОВАНІ І ПРОВЕДЕНІ ЦЕНТРОМ РАЗУМКОВА В УКРАЇНІ

У 2018р. Центром було організовано 14 круглих столів, презентацій та фахових дискусій.

30 січня 2018р. відбулася дискусія **“Незалежний аналіз, співпраця з владою, підтримка реформ: чому аналітичні центри мають значення в сучасній Україні”**, присвячена виходу Рейтингу кращих аналітичних центрів світу 2017 (*2017 Global Go To Think Tank Index Report*) за версією Програми аналітичних центрів та громадянського суспільства Інституту Лаудера Університету Пенсільванії.

Презентація видання **“Роль і місце української енергетики у світових енергетичних процесах”** відбулася 20 лютого 2018р. у приміщенні Українського національного інформаційного агентства “Укрінформ”. У презентації експерти Центру Разумкова назвали ключові тренди у світовій енергетиці до 2035 року: збільшення обсягів споживання енергоресурсів, зростання частки відновлюваних джерел, розвиток електротранспорту та масове впровадження цифрових технологій.

Презентація видання Центру Разумкова – монографії **“Україна на порозі об’єднаної Європи”**, здійсненого за фінансового сприяння Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні відбулася у квітні 2018р.

26 квітня 2018р. Центр Разумкова спільно з Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні та за підтримки Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, та Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності провів чергове засідання постійно діючого Круглого столу **“Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин”**.

30 травня 2018р. Центр Разумкова організував панельну дискусію на тему: **“Три складові енергобезпеки України: реформи, інвестиції, євроінтеграція”**.

Спікерами заходу стали: Едвард Чоу, головний науковий співробітник Центру стратегічних та міжнародних досліджень (Вашингтон, США), Торстен Воллерт, Європейська Комісія, керівник напрямку “Енергетика та навколишнє середовище” Групи підтримки України та Володимир Омельченко, директор енергетичних програм Центру Разумкова.

7 червня 2018р. в рамках проекту Центру Разумкова, за підтримки Представництва Фонду Ганса Зайделя у Києві відбулася Фахова дискусія на тему “**Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна”**.

20 червня 2018р. в Українському кризовому медіа центрі відбулась презентація **Щорічника Стокгольмського міжнародного інституту дослідження миру (*SIPRI*) 2016: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека.**

22 червня 2018р. у Центрі Разумкова відбулася **Фахова дискусія з питань впровадження процедури добового балансування на ринку природного газу.**

5 липня 2018р. відбулася презентація Центром Разумкова монографії **Марка Беренсона** (доценту Інституту Росії Лондонського королівського коледжу) **“Податки і довіра: від примусу до згоди в Польщі, Росії та Україні”** (видавництво *Cambridge University Press*). Соціологічні дослідження, використані в монографії, проводилися Центром Разумкова.

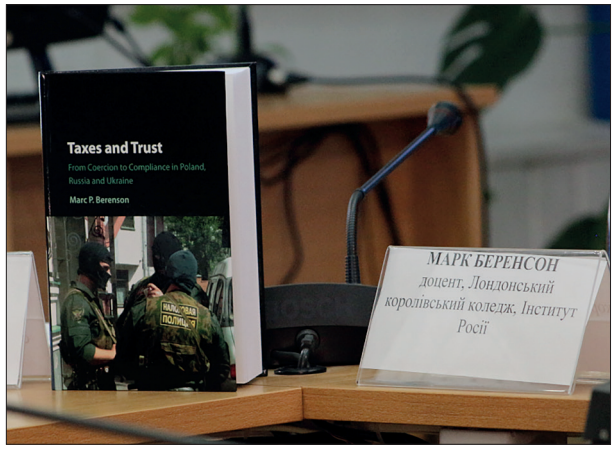

22 серпня 2018р., в Центрі Разумкова відбулася **Фахова дискусія з питань впровадження ринку електричної енергії**.

7 листопада 2018р. відбулася презентація публікацій Центру Разумкова **“Розвиток людського капіталу: на шляху до якісних реформ”** та **“Сценарій-прогноз розвитку економіки України: обмежений песимізм”**.

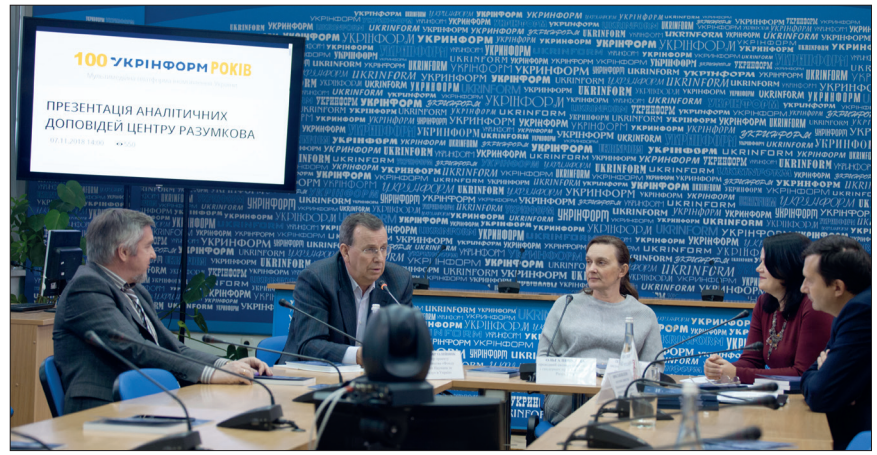

15 листопада 2018р. Центр Разумкова за підтримки Представництва “Фонду Фрідріха Наумання за Свободу” в Україні провів Фахову дискусію на тему: **“Переформатування європейської інтеграції: можливості і ризики для асоціації Україна-ЄС”**.

4 грудня 2018р. Центр Разумкова в рамках проекту за підтримки Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні провів Круглий стіл на тему: **“Безпекові аспекти децентралізації влади в Україні: ставлення держави та суспільства”**.

18 грудня 2018р. Центр Разумкова спільно з Представництвом Фонду Конрада Аденауера в Україні провів Круглий стіл **“Україна напередодні виборів: суспільні запити, ключові виклики, можливі перспективи”.**

ЗУСТРІЧІ В ЦЕНТРІ РАЗУМКОВА

Протягом року Центр з ознайомчими візитами відвідували делегації з іноземних країн, міжнародні організації, представники дипломатичних місій, українських та зарубіжних аналітичних центрів, фахівці та науковці, а також групи студентів закладів вищої освіти з України та зарубіжних країн.

Серед них можна виділити наступні:

16 січня 2018р. в Центрі Разумкова відбулась зустріч з Надзвичайним і Повноважним **Послом Королівства Нідерландів в Україні** Е.Хуксом.

17 квітня 2018р. відбулася зустріч керівництва та експертів Центру з Надзвичайним і Повноважним **Послом Республіки Польща в Україні** Я.Пєкло.

5 вересня 2018р. відбулася зустріч з делегацією **представників японських університетів** на чолі з професором факультету економіки Університету Ріккьо Ю.Хасумі.

17 вересня 2018р. відбулася **Експертна дискусія** за участю наукового співробітника Інституту європейського та трансатлантичного діалогу Фонду Ганса Зайделя Нормана Блевінса, директора Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні Даніеля Зайберлінга та координатора проектів Фонду Олени Максимової.

УЧАСТЬ У ЗАХОДАХ, ОРГАНІЗОВАНИХ ІНШИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

У 2018р. представники Центру традиційно брали участь у заходах, організованих партнерами в Україні.

Серед них можна відзначити:

16 січня 2018р. у приміщенні інформаційного агентства "Укрінформ" відбувся круглий стіл на тему **"Загрози безпеці України та інших країн регіону Східного партнерства й можливі відповіді на них"**. У заході взяли участь Хьюг Мінгареллі, Глава Представництва ЄС в Україні, Александер Вінніков, Глава Представництва НАТО в Україні, Директор Офісу зв'язку НАТО, експерти провідних українських аналітичних центрів і громадських організацій. На круглому столі з доповіддю виступив директор військових програм Центру Разумкова Микола Сунгуровський.

23 лютого 2018р. в Івано-Франківську відбулася міжнародна конференція **"Глобальна і регіональна безпека в умовах гібридних війн".** Організаторами конференції були Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, Центр інформації та документації НАТО в Україні, Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України та ін.

Центр Разумкова на конференції представляв експерт програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки В'ячеслав Голуб, який виступив на другій сесії із доповіддю "Гібридні загрози Росії в Європі".

28 березня 2018р. у прес-центрі Інституту Горшеніна відбувся круглий стіл Реанімаційного Пакету Реформ та Центру політико-правових реформ **“Презентація перших результатів моніторингу реалізації права на конституційну скаргу”**.

У заході від Центру взяв участь Віктор Мусіяка, науковий консультант з правових питань Центру Разумкова.

9 червня 2018р. співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Михайло Пашков взяв участь у Другій Міжпарламентській конференції **“Грузія, Молдова та Україна: посилення міжпарламентського компоненту регіонального і безпекового співробітництва та розвиток взаємодії з ЄС та НАТО”.**

3 липня 2018р. у Медіа-центрі Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв відбулася конференція на тему “**Чого слід очікувати Україні від Брюссельського саміту НАТО–2018”**, підготовлена Інститутом зовнішньополітичних досліджень.

На конференції зі стислою доповіддю виступив директор військових програм Центру Разумкова Микола Сунгуровський.

25 серпня 2018р. співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Михайло Пашков взяв участь у спеціальній XIII Нараді керівників закордонних дипломатичних представництв України. На ній було презентовано збірник аналітичних матеріалів **“Російсько-український конфлікт: перспективи і параметри миротворчої місії на Донбасі”,** підготовлений Центром Разумкова за підтримки Представництва Фонду Аденауера в Україні.

14 вересня 2018р. провідний експерт соціальних і гендерних програм Центру Разумкова Ольга Пищуліна взяла участь в експертній дискусії **“Житлові субсидії: на шляху до монетизації”**.

2-3 жовтня 2018р. у Києві співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Олексій Мельник взяв участь в якості модератора у спільному заході Координатора проектів ОБСЄ та Міністерства оборони України в рамках проекту “**Посилення демократичного контролю над Збройними Силами України”**.

17-18 жовтня 2018р. заступник директора соціологічної служби Центру Разумкова Михайло Міщенко виступив на Міжнародній конференції **“Стратегії примирення. Роль Церков в Україні”**. Тема доповіді: “Очікування суспільства від Церкви і міжцерковні відносини”.

3 листопада 2018р. у Львові відбулася третя міжнародна наукова конференція **“Політичні партії і вибори: українські та світові практики”** (пам’яті Юрія Романовича Шведи), організована кафедрою політології філософського факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Темою обговорення стали партії регіонального рівня і параметри регіонального політичного процесу в Україні та світі.

У роботі конференції взяв участь експерт політико-правових програм Центру Разумкова Олексій Розумний, який виступив із доповіддю “Суспільні настрої та орієнтації як чинник успіху регіональних партій в Україні”.

ФІНАНСУВАННЯ ТА ВИДАТКИ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА у 2018р.

ФІНАНСУВАННЯ

Джерело фінансування	Сума (тис. грн.)
Рада Європи (Довіра до судової влади в Україні)	718,1
SIPRI	758,3
МЗС Королівства Нідерландів	2 238,8
Посольство Королівства Великої Британії	181,4
Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні	1 118,7
Представництво Фонду Ганса Зайделя в Україні	471,7
БФ “Демократичні Ініціативи ім. Ілька Кучеріва”	887,4
Благодійні внески	1 933,1
Гранти від інших фондів та організацій	19 780,6
Всього фінансування	**28 088,1**

ВИДАТКИ

Видатки	Сума (тис. грн.)
Зарплата адмін. персоналу	1 590,2
Зарплата за проектною діяльністю	8 513,7
Податки (ЄСВ)	2 222,9
Оренда, комунальні послуги	4 543,2
Інформаційне забезпечення	161,6
Утримання автотранспорту	385,4
Телекомунікаційні послуги (зв’язок, Інтернет)	77,6
Придбання основних засобів (комп’ютерна техніка та програмне забезпечення)	97,8
Дослідження громадської думки	3 464,6
Експертні послуги	174,2
Відрядження	845,7
Технічне забезпечення (утримання офісної техніки, канцтовари та ін.)	146,1
Господарчі товари	84,4
Публічні заходи	608,1
Видавнича діяльність	890,5
Інші витрати, у т.ч. аудит послуги	266,1
Всього витрат	**24 072,1**

ОСНОВНІ ЗАСОБИ (тис. грн.), станом на 01.01. 2019р.

Залишкова вартість	293,6
Первісна вартість	1 929,7
Знос	(1 636,1)

КОМАНДА ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА

Центр Разумкова – це колектив професіоналів, об’єднаних спільними цінностями та амбітними цілями. Генеральний директор Центру Разумкова – Анатолій Рачок.

У Центрі Разумкова на постійній основі працюють 46 осіб. З Центром активно співпрацюють в якості консультантів представники наукової та експертної спільноти. За контрактами під час виконання проектів залучалося понад 100 зовнішніх експертів. Загальноукраїнські опитування соціологічної служби Центру Разумкова здійснюють понад 300 інтерв’юерів.

КОНТАКТИ

Центр Разумкова висловлює вдячність усім партнерам, які сприяли проведенню наших досліджень і втіленню у життя розроблених нами рекомендацій.

Наша адреса:

Український центр економічних і політичних досліджень
імені Олександра Разумкова

01015, м.Київ, вул. Лаврська, 16, 2-й поверх

Телефон: (38 044) 201-11-98
Факс: (38 044) 201-11-99

e-mail: info@razumkov.org.ua

веб-сторінка: www.razumkov.org.ua

Razumkov centre

ANNUAL REPORT-2018

CONTENTS

Introduction 43

About the Razumkov Centre 45

Project Activities of the Razumkov Centre 47

- Comprehensive projects 47
- Economic and Social Programmes 48
- Energy Programmes 50
- Foreign Policy and International Security Programmes 51
- Political and Legal Programmes 53
- Sociological Service 54

International Activity of the Razumkov Centre 55

The Razumkov Centre in Numbers 65

Events Organised and Held by the Razumkov Centre in Ukraine 66

Meetings in the Razumkov Centre 73

Participation in Events Organised by Other Organisations. 75

Funding and Expenses in 2018 78

Our Team 79

Contacts 79

INTRODUCTION

In 2018 the Razumkov Centre stepped up efforts to intensify collaboration with international partners – the objective set forth in its Strategic Plan for 2017-2020. These efforts have translated into distinct results.

The Razumkov Centre has conducted a series of events both in Ukraine and abroad in partnership with leading European and American think tanks. Together with Chatham House and the Atlantic Council, we held a conference “Reforms in Ukraine: Progress and Challenges in 2018” in April 2018 in London. In partnership with the Atlantic Council, a conference “The State of Ukraine’s Energy Sector” was organised in Washington, DC in November 2018. Much work has been done to prepare the Ukrainian-German conference in Berlin, co-hosted by the Razumkov Centre and the Foundation for Political Science and Politics (SWP).

Our Centre became a regular participant of the global and regional think tank networks. Particularly significant is our involvement in Think 20 (T20) Summits – global think tank meetings providing policy recommendations to the G20 leaders. T20 Summit in 2018 took place in Buenos Aires with participation of the Centre’s Volodymyr Sidenko, Senior Research Fellow.

The Centre was traditionally involved in organising and holding the Global (Brussels) and Europe (Berlin) Think Tank Summits, organised by the Think Tanks and Civil Societies Program (TTCSP) of the University of Pennsylvania focusing on key challenges, problems and opportunities for thinks tanks in modern world.

Our Centre was active as a full member of Trans European Policy Studies Association (TEPSA) – Europe’s oldest think tank network, and of the Ukrainian Think Tanks Liaison Office in Brussels, which also has been ranked as one of the best think tanks networks in the world.

Our experts were invited to multiple international events that focused on various key issues of Ukraine’s development. In the course of discussions, our experts presented findings of the Centre’s research projects, as we implemented 15 of them in 2018. The quality of the Razumkov Centre’s research was confirmed by our improved positions in the 2018 Global Go To Think Tank Index.

The Razumkov Centre continues to promote and support young experts, thus making it possible to adhere to the highest global standards of conducting research in the long run. In 2018 our young colleagues have made a significant contribution to all aspects of the Centre's work.

During 2018 many efforts were invested in improving the Centre's external communication and revamping its logo and corporate identity, which is necessary to fit the times.

In view of challenges and tasks that Ukraine will face in 2019, the need for quality and evidence-based analytics will be particularly relevant. Therefore, in-depth research and calibrated policy proposals will be the Centre's priority over the next year.

Anatoliy RACHOK,
Director General of the Razumkov Centre

ABOUT THE RAZUMKOV CENTRE

The Razumkov Centre (the Ukrainian Centre for Economic and Political Studies named after Oleksandr Razumkov) is a non-governmental think tank founded in 1994 by Oleksandr Razumkov. He brought together the best Ukrainian experts in economy, law, security and defence, international relations and other fields. The Centre's analytical reports and public events under Mr Razumkov's leadership caught the attention of top government officials, domestic and foreign experts and leading media.

Oleksandr Razumkov passed away on 29 October 1999 at a young age, but he laid a solid foundation for establishing and developing the best analytical centre in the country. On 24 October 2000 the founders of the Centre decided to name the think tank after Oleksandr Razumkov.

The Razumkov Centre is one of the few Ukrainian multidisciplinary analytical institutions. Our studies cover all key areas of the government policy, while analytical materials offer practical proposals and recommendations for government bodies or local self-governments.

In recent years, the Razumkov Centre has been consistently recognised as one of the best think tanks in the world. According to the 2018 Global Go To Think Tank Index Report, presented by the Lauder Institute's Think Tanks and Civil Societies Program (TTCSP) at the University of Pennsylvania, the Razumkov Centre took 45th place among the best think tanks globally and became the second-best analytical institution in Central and Eastern Europe.

The Centre's work builds on the principles of realism and pragmatism, political impartiality, active influence on state policy, high quality and timeliness of materials and responsibility for their excellence and integrity. Our experts combine solid theoretical base with practical experience

accumulated during their work in government institutions, diplomatic bodies, state-owned companies, mass media, as well as in military service, in scientific and teaching activities.

We work to facilitate achievement and protection of Ukraine's national interests, raise its profile in the international community, and help to develop society and state as a modern European nation governed by democracy and human-centred competitive economy.

Our goals:

- To develop models of Ukraine's socio-economic development and elaborate mechanisms for their implementation;
- To facilitate constructive cooperation between different branches of government;;
- To build effective military organisation of the state that is not burdensome for the national economy;
- To improve efficiency of cooperation between state and society, validity of government decisions, and effectiveness of personal participation in the decision-making;
- To establish fruitful cooperation with international think tanks and conduct joint research on important issues.

We conduct studies in the following key areas: domestic and legal policy, foreign policy, public administration, national security, national defence and military construction, socio-economic development, foreign relations, international and regional security.

The Razumkov Centre runs its own sociological service, whose studies earned significant credibility among domestic and foreign clients. We conduct regular national and expert surveys.

PROJECT ACTIVITIES OF THE RAZUMKOV CENTRE

In 2018 the Razumkov Centre has completed 15 studies with their results made available through relevant publications.

COMPREHENSIVE PROJECTS

Analytical report **Ukraine 2017-2018: New Realities, Old Problems**.

Developed within the Centre's annual project "Results and Forecasts", this publication outlines key processes and events in Ukraine in 2017 in various spheres and describes their consequences in the context of country's future development in 2018 (available in Ukrainian and English).

Ukraine-2019: Cautiously Optimistic is the publication developed specifically for the XII Forum "Europa-Ukraina" in Rzeszow, Poland (24-25 January 2019).

It reviews political and economic aspects of forecasts for 2019 (available in Ukrainian and English).

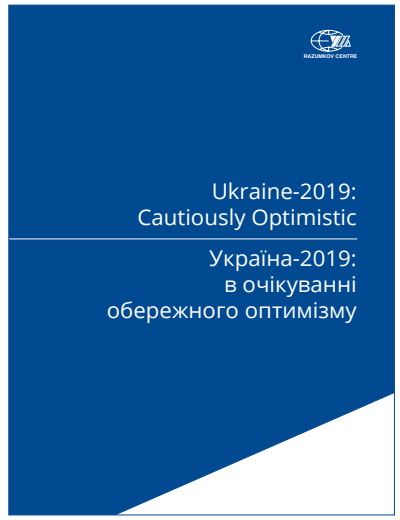

PROGRAMMES AND RESEARCH AREAS
Economic and Social Programmes

Analytical report **Global Trends and Prospects: World Economy and Ukraine**.

The publication is a collection of analytical materials (reports and articles), which, in essence, is a sequel to the Centre's previous publication "Challenges and Risks of Crisis processes in Ukraine and Economic Policy Directions for their Prevention" (spring 2017). It also presents the opinions of leading domestic experts regarding complex and often conflicting processes and trends in the foreign economic and integration spheres, as well as monetary and fiscal components.

Publication **Forecast for the Ukraine's Economic Development: Restricted Pessimism**.

The publication presents one of the projected scenarios for the economic development of Ukraine. It focuses on the analysis of internal and external challenges that will have a restrictive impact on the country's growth and development.

Analytical report **Human Capital Development: Towards Quality Reforms**.

The report examines a wide range of factors affecting the quality of institutional reforms and socio-economic strategies aimed at developing the human capital. Specifically, it reviews the state and progress of health and educational sector reforms, as well as development of the Ukrainian science, which should be the key to building competitive and growing economy. The project is implemented with the support of the Friedrich Naumann Foundation for Freedom in Ukraine.

Information materials **Peculiarities of Religious and Church Self-Identification of Ukrainian Citizens: Trends of 2010-2018**.

The publication was developed by the Razumkov Centre with the support of the Konrad Adenauer Foundation in Ukraine for the scheduled session of permanent roundtable "Religion and Government in Ukraine: Relationship Problems" on 26 April 2018.

The publication includes, in particular, the results of public opinion survey of current state and trends of religiousness of Ukrainian society, state acts, statements and appeals of the All-Ukrainian Council of Churches and Religious Organizations, as well as individual churches in Ukraine regarding current issues and events in state-confessional and interdenominational relations.

During 2018 the Centre published its quarterly **Index of Economic Capacity of the Population**.

Developed by the Razumkov Centre's experts, this Index not only characterises the "traditional" purchasing power, but also the population's economic resilience – integrated capacity of an average household to live under conditions of loss of sources of current income over a certain period of time. This economic resilience is one of the most important factors to feel security and confidence in the future and hence, the ability to build long-term life strategies and a condition for positive social well-being.

Energy Programmes

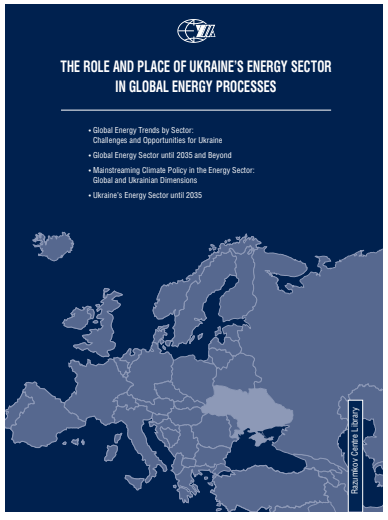

Publication **The Role and Place of Ukraine's Energy Sector in Global Energy Processes**.

The publication is designed to identify the main development trends in the global and domestic energy sector and to determine Ukraine's role and place – both current and future – in global energy processes.

Foreign Policy and International Security Programmes

Publication **Russian-Ukrainian Conflict: Prospects and Parameters of UN Peace-keeping Mission in Donbass**.

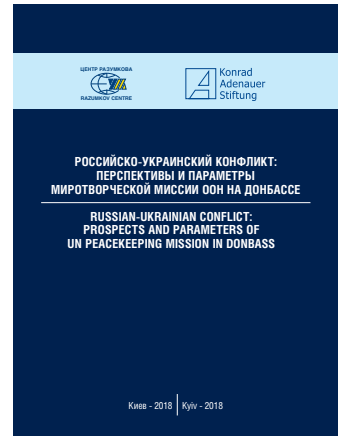

The publication was developed by the Razumkov Centre with the assistance and support of the Konrad Adenauer Foundation in Ukraine as a part of the project for Russian-Ukrainian-German dialogue for the 8th meeting of the Ukrainian, Russian and German experts that took place on 14-17 August 2018 in Cadenabbia, Italy. The publication presents opinions, assessments and forecasts by Ukrainian, German and Russian experts on the prospects of the UN peacekeeping mission in Donbas, and summarises proposals and recommendations as to the parameters, composition and deployment area of possible UN mission.

Publication **Re-formatting the European Integration Processes: Opportunities and Risks for the Ukraine-EU Association**.

The publication presents an analytical report that summarises the main directions of reformatting the European integration and changes to the European Union mechanisms. It consistently analyses key crisis factors affecting the European integration, which have produced current changes, as well as the main scenarios for possible development of the EU in the future.

This publication was prepared by the Razumkov Centre with the support of the Friedrich Naumann Foundation for Freedom in Ukraine.

Publication **Comparative Analysis of Positions of the Government and Citizens of Ukraine on Ensuring Safety of Communities during De-Centralisation Process and Local Self-Governance Reform**.

The project was implemented by the Razumkov Centre with the support of the Hanns Seidel Foundation in Ukraine. It focused on the security aspects of de-centralisation and local self-governance reform. The goal of the analysis is to identify common and different positions of the government and the public in ensuring safety of communities in the process of de-centralisation.

SIPRI Yearbook 2016: Armaments, Disarmament and International Security.

The Yearbook has been published by Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) since 1969; today it is one of the most respectable sources of data on international security, translated into Chinese, Arabic, Russian, Japanese and Ukrainian languages. The Ukrainian translation of the SIPRI Yearbook is done by the Razumkov Centre since 2000.

Political and Legal Programmes

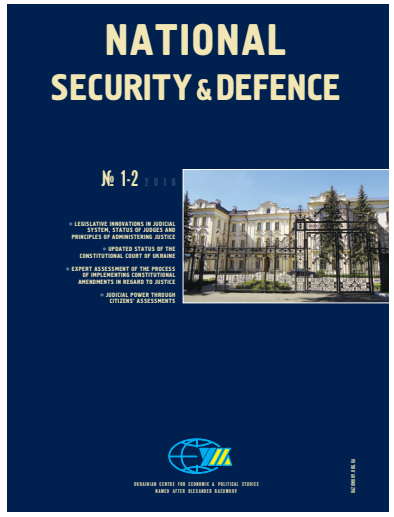

The National Security and Defence journal No. 1-2, 2018 **Analysis of Constitutional Changes Concerning Justice**.

The journal analyses the progress in implementing constitutional changes concerning justice and reviews the problems associated with constitutional changes to the status of the Constitutional Court of Ukraine.

The National Security and Defence journal No. 3-4, 2018 **Ukraine on the Eve of Election Year: Public Demand, Positions of Political Actors, Outline of the New Government**.

The project was carried out by the Razumkov Centre in collaboration with the Konrad Adenauer Foundation in Ukraine. The journal presents analytical materials summarising public opinion about current situation in the country; citizen's views of implemented and planned reforms; people's attitudes towards leading political forces and individual politicians; as well as political preferences of Ukrainians and candidates' positions. The publication also outlines possible scenarios and results of presidential and parliamentary elections in 2019.

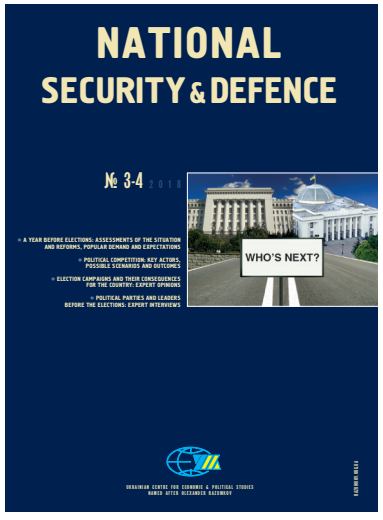

Monograph **Ukraine at the Doorstep of United Europe**.

The authors – Stanislav Kulchytskyi and Mykhailo Mishchenko – have explored the regularities of a long and difficult transition from the Soviet past to modern democratic Ukrainian state and described the dynamics of basic parameters of Ukrainian society in this transition, determining the role of ideas, social myths and stereotypes.

Published with financial support of Hanns Seidel Foundation in Ukraine, this monograph further studies the transition processes in Ukraine following the collapse of the Soviet Union.

Sociological Service

On 10 December 2018 the Razumkov Centre became the member of the Sociological Association of Ukraine.

Public opinion monitoring. During 2018 the Razumkov Centre's Sociological Service has conducted 17 national surveys, 4 regional surveys, one expert survey and 25 focus groups independently or in collaboration with partners, including the Ilko Kucheriv Democratic Initiatives Foundation, the Sociological Group Rating, Kyiv International Institute of Sociology, the SOCIS Centre for Social and Marketing Research, the Princeton University, the University of North Carolina and others. .

In 2018, we also continued the project **Sociological Monitoring of Ukrainian Citizens' Attitude to Reforms**.

In 2018, as part of the Council of Europe project **"Support to the Implementation of the Judicial Reform in Ukraine"**, we have completed a comprehensive study of people's confidence in the judicial system in partnership with the Council of Europe Office in Ukraine and the Council of Judges of Ukraine.

Within the framework of CHYTOMO project **(Ukrainian Reading Publishing Data 2018)** aimed at presenting the modern state of publishing market and readers' preferences, the Sociological Service of the Razumkov Centre has carried out the public opinion survey.

Regular public opinion polls were conducted for each of the Razumkov Centre's research projects.

Findings and results, obtained by the Sociological Service, have high level of credibility and enjoy trust of clients and society.

INTERNATIONAL ACTIVITY OF THE RAZUMKOV CENTRE

International cooperation was an important activity area of the Razumkov Centre in 2018. Thanks to these efforts we were able to draw global community's attention to our Centre, to Ukrainian think tanks and to Ukraine in general.

During the year, the Razumkov Centre organised and participated in multiple international events, where they discussed various issues that are important for Ukraine and its development.

Specifically, on 24 April 2018 the Razumkov Centre co-hosted a conference **Reforms in Ukraine: Progress and Challenges in 2018** in London, jointly organised by Chatham House and the Atlantic Council. Key issues included the state of reforms in Ukraine; the impact of presidential and parliamentary

elections on reforms and on future development of Ukraine; and possible steps to addressing the most urgent issues of Ukraine's socio-economic development and its security.

On 28 November 2018 the conference **"The State of Ukraine's Energy Sector"**, jointly organised by the Razumkov Centre and the Atlantic Council, took place in Washington, D.C. It was dedicated to Ukraine's role in the global energy processes. Key speakers included Ambassador John Herbst, the Director of the Eurasia Centre at the Atlantic Council; Ms Elizabeth Rosenberg, the Director of the Energy, Economics and Security Programme at the Centre for a New American Security; Dr Edward Chow, Senior Associate at the Centre for Strategic and International Studies; Dr Anders Åslund, Dr Ariel Cohen and Dr. Agnia Grigas, the leading experts of the Eurasia Centre at the Atlantic Council; Mr Keith Johnson, famous economic journalist with the Foreign Policy Centre.

The Razumkov Centre's leading experts in energy sector - Volodymyr Omelchenko, Svitlana Chekunova, Victor Logatskyi and Maksym Bielawski – presented the publication **"The Role and Place of Ukraine's Energy Sector in Global Energy Processes"**.

The Think 20 Global Summit took place in Berlin on 28-29 May 2018 as part of preparation to the G20 Summit in Buenos Aires, Argentina, in November 2018. The Berlin Global Solutions Forum served as a stepping stone to the Argentinian T20 Summit in September 2018, bringing together close to 1,100 participants from all over the world. They represented the world's leading research centres and universities, as well as prominent politicians, leading businesses, civil society organisations and international actors involved in global regulation. Ukraine was represented by Volodymyr Sidenko, Senior Research Fellow of the Razumkov Centre.

The significance of this event was highlighted by the attendance of Angela Merkel, the Federal Chancellor of Germany; Olaf Scholz, Federal Minister of Finance and Vice Chancellor of Germany; Heiko Maas, German Minister of Foreign Affairs; Svenja Schulze, Federal Minister of the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety. Other important guests included winners of the Nobel Prize in Economics George Akerlof, Edmund Phelps and James Heckman; Jeffrey Sachs, the professor of the Columbia University and special adviser to the UN General Secretary; and Pascal Lamy, former Director-General of the World Trade Organisation.

Aiming to develop recommendations for the G20 Summit, the **global think tank summit Think 20** took place on 16-18 September 2018 in Buenos Aires. The Razumkov Centre once again delegated Volodymyr Sidenko to participate

in this global event. Important guests and speakers at the Summit included Mauricio Macri, the President of Argentina; Marcos Penã, current Chief of the Cabinet of Ministers of the Argentine Nation; Jorge Faurie, the Minister of Foreign Affairs and Cult; Nicolas Dujovne, the Minister of the Treasury of Argentina; and Pablo Avelluto, Argentina's Minister for Culture.

On 14-16 March 2018 Berlin hosted the **Europe Think Tank Summit**, organised by the Think Tanks and Civil Societies Program of the University of Pennsylvania (the United States) and the Konrad Adenauer Foundation (Germany).

Working under the slogan "Bridging the Gap between Knowledge, Politics, and Proper Governance in the Digital Age", the summit brought together over 100 representatives from 80 top think tanks from Europe, the United States and other countries. The Razumkov Centre was represented by Yuriy Yakymenko – the Deputy Director General and Director of Political and Legal Programmes.

Mr Yakymenko also attended the **Global Think Tank Summit** that took place in Brussels on 7-9 November 2018. The event was organised by the Think Tanks and Civil Societies Programme of the University of Pennsylvania and the Bruegel think tank (Brussels). This global forum brought together

representatives of more than 100 leading analytical centres, who discussed the most critical issues of international politics, economy, security, governance, social and humanitarian development and environment.

In 2018 the **Trans European Policy Studies Association (TEPSA)** held two conferences – in Vienna (6-7 June) and in Bucharest (22-23 November). The Centre's Viktor Zamiatin, the Leading Expert of Political and Legal Programmes, participated in both events and made relevant presentations.

On 16-18 January a **2018 International Cooperation Forum for Cities and Industries under the Belt & Road Initiative** was held in Shenzhen, China. Vasyl Yurchyshyn, the Director of Economic Programmes of the Razumkov Centre, directly participated in the Forum's events and discussions.

On 26-27 February 2018, a trilateral expert meeting **Development amid a Protracted Crisis. The Fifth Year of the Russia-Ukraine Conflict** was held in Berlin with the support of Konrad Adenauer Foundation. Mykhailo Pashkov, the Centre's Co-Director of Foreign Relations and International Security Programmes, presented a report "Current state and possible development of situation in Donbas".

On 27 February 2018 the third **Brussels Ukraine Lab 2018** took place in Brussels. This conference, organised by the Ukrainian Think Tanks Liaison Office in Brussels, brought together representatives of the Ukrainian think tanks, members of the European Parliament and the European Commission. Kateryna Markevych, the Expert of Economic Programmes, represented our Centre at this event.

The participants discussed the progress of reforms in Ukraine, its achievements, misjudgements and lost opportunities.

The **11th Europe-Ukraine Economic Forum** was held on 13-14 March in Polish Rzeszow. The Razumkov Centre became the partner of this event, presenting its analytical assessments “Ukraine 2017-2018: New Realities, Old Problems”.

At the Forum, the Centre was represented by Vasyl Yurchyshyn, Oleksiy Melnyk and Viktor Logaskyi.

On 14-17 August 2018, the Italian town of Cadenabbia hosted a traditional 8th meeting of the Ukrainian, Russian and German experts **“The Russia-Ukraine Conflict – Will There Be a UN Peacekeeping Mission?”**. The meeting was organised by the Konrad Adenauer Foundation. The Razumkov Centre’s Mykhailo Pashkov attended the event and presented a collection of analytical materials “Russian-Ukrainian Conflict: Prospects and Parameters of UN Peacekeeping Mission in Donbas”, developed by the Razumkov Centre with the support of the Konrad Adenauer Foundation in Ukraine.

The Razumkov Centre experts attended the **28th Economic Forum** on 4-6 September in Krynica, Poland. The event featured more than 180 panel discussions with Volodymyr Omelchenko, the Centre’s Director of Energy Programmes speaking in two of them on the topics “Ukraine and the EU: common values in energy sector” and “Security of Ukraine’s energy infrastructure and its integration in the European market”.

On 17 October 2018 Volodymyr Omelchenko also presented the study “The Role and Place of Ukraine’s Energy Sector in Global Energy Processes” in the **Open Society European Policy Institute (OSEPI)** in Brussels, Belgium.

Oleksiy Melnyk, Co-Director of Foreign Relations and International Security Programmes participated in the Conference **“Europe’s Strategic Choices”** that took place on 8-9 November 2018 in Berlin. The event was hosted by the Royal Institute of International Affairs “Chatham House” (UK) in partnership with the Institute for Security Policy at Kiel University (Germany). According to the event agenda, Mr Melnyk spoke at the panel discussion “The Future of Ukraine and Europe’s Role”.

THE RAZUMKOV CENTRE IN NUMBERS

According to the 2018 Global Go To Think Tank Index Report, published by the Think Tanks and Civil Societies Program of the Lauder Institute at the University of Pennsylvania, the Razumkov Centre is:

Media quoted comments of the Razumkov Centre experts and used the data from the Centre’s studies on **12,923 occasions.**

facebook

The Centre’s Facebook page had **3,635** followers by the end of 2018.

The Centre’s Facebook page

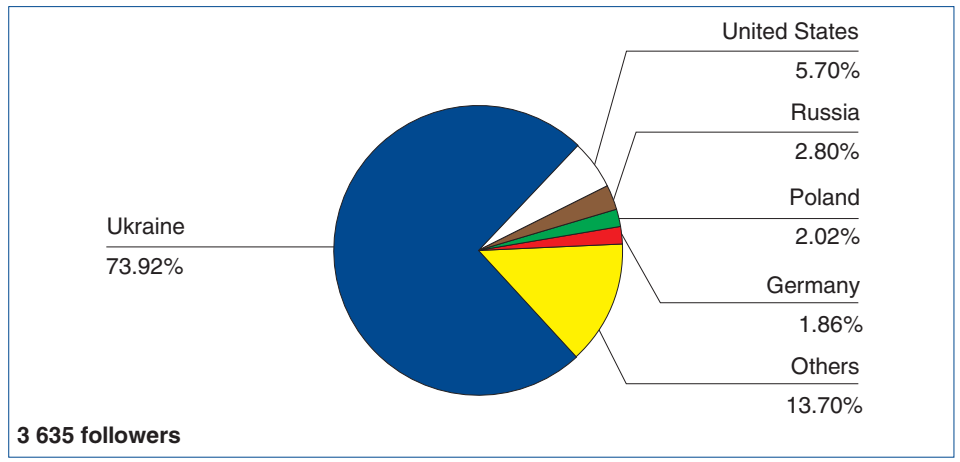

EVENTS ORGANISED AND HELD BY THE RAZUMKOV CENTRE IN UKRAINE

In 2018 our Centre has organised 14 roundtables, presentations, public and expert discussions.

On 30 January 2018 a public discussion **"Independent analysis, cooperation with the authorities and support of reforms: why think tanks make the difference in modern Ukraine"** was held to mark publication of the 2017 Global Go to Think Tank Index Report by the Think Tanks and Civil Societies Program (TTCSP) of the Lauder Institute at the University of Pennsylvania.

The publication **"The Role and Place of Ukraine's Energy Sector in Global Energy Processes"** was officially presented on 20 February 2018 at NIA Ukrinform. During the presentation, the Razumkov Centre experts listed key trends in the global energy sector until 2035, including increased consumption of energy resources, the growing share of renewables in energy consumption, the development of electric transport and mass introduction of digital technologies.

The presentation of monograph **"Ukraine at the Doorstep of United Europe"** published by the Razumkov Centre with the financial support of the Hanns Seidel Foundation in Ukraine took place in April 2018.

On 26 April 2018 the Razumkov Centre in collaboration with the Konrad Adenauer Foundation in Ukraine and with the support of All-Ukrainian Council of Churches and Religious Organisations and the Parliamentary Committee on Culture and Spirituality held another session of permanent roundtable **"Religion and Government in Ukraine: Relationship Problems"**.

On 30 May 2018 the Razumkov Centre hosted a panel discussion **"Three components of Ukraine's energy security: reforms, investment, European integration".**

The speakers included Dr Edward Chow, Senior Associate at the Centre for Strategic and International Studies; Torsten Wollert, Team Leader for Energy and Environment (Support Group for Ukraine), the Euripean Commission; and Volodymyr Omelchenko, the Director of Energy Programmes of the Razumkov Centre.

The expert discussion **"Global Trends and Prospects: World Economy and Ukraine"** was held on 7 June 2018 in Kyiv within the Razumkov Centre project funded by the Hanns Seidel Foundation in Ukraine.

The **Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) Yearbook 2016: Armaments, Disarmament and International Security** was presented on 20 June 2018 in the Ukrainian Crisis Media Centre.

On 22 June 2018 the Razumkov Centre hosted an **expert discussion on introduction of the procedure of daily balancing in the natural gas market.**

On 5 July 2018 the Razumkov Centre made the presentation of the book by Marc P. Berenson, Senior Lecturer in the Russia Institute at King's College London **"Taxes and Trust: From Coercion to Compliance in Poland, Russia and Ukraine"** (Cambridge University Press). Sociological research used in this monograph, was carried out by the Razumkov Centre.

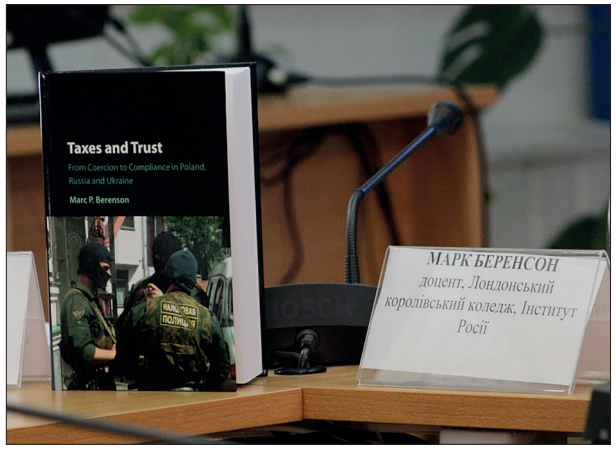

On 22 August 2018 the Razumkov Centre hosted an **expert discussion on introduction of electricity market in Ukraine**.

On 7 November 2018 the Razumkov Centre presented its publications **"Human Capital Development: Towards Quality Reforms" and "Forecast for the Ukraine's Economic Development: Restricted Pessimism"**.

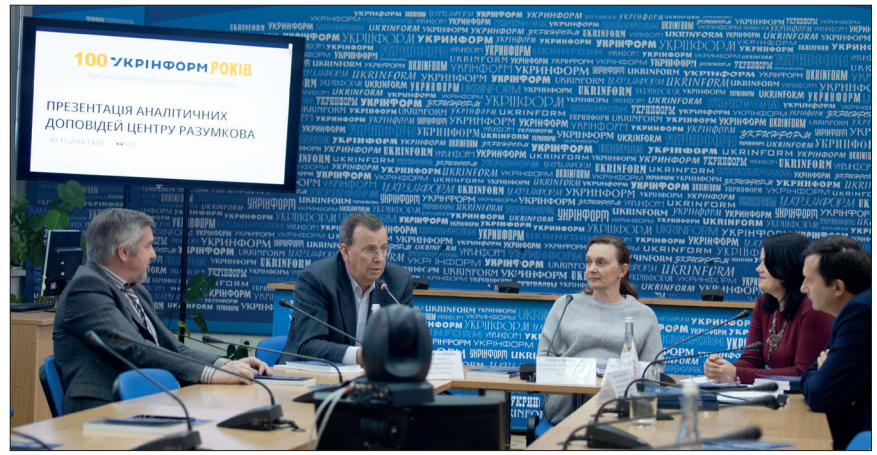

On 15 November 2018 the Razumkov Centre with the support of the Friedrich Naumann Foundation for Freedom in Ukraine has held an expert discussion **"Re-formatting the European integration processes: Opportunities and risks for the Ukraine-EU Association"**.

On 4 December 2018 the Razumkov Centre has held a roundtable **“The security aspects of de-centralisation in Ukraine: attitudes of the state and society”**, organised within the framework of the Hanns Seidel Foundation in Ukraine project.

On 18 December 2018 the Razumkov Centre together with the Konrad Adenauer Foundation in Ukraine held the roundtable **“Ukraine on the eve of the elections: popular demand, key challenges and possible outcomes”**.

MEETINGS IN THE RAZUMKOV CENTRE

During 2018 the Razumkov Centre welcomed foreign country delegations, international organisations, representatives of diplomatic missions, members of the Ukrainian and foreign think tanks as well as academics and specialists.

The most notable inception visits included:

A meeting with the **Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Kingdom of the Netherlands** to Ukraine Mr Ed Hoeks (16 January 2018).

A meeting with the **Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Poland** in Ukraine Mr Jan Pieklo (17 April 2018).

A meeting with the delegation of the representatives of **Japanese universities** headed by Yu Hasumi, Professor at the Rikkyo University. (5 September 2018).

On 17 September 2018 the Razumkov Centre hosted an **expert discussion** with the participation of Norman Blevins, the research associate at the Institute for European and Transatlantic Dialogue with the Hanns Seidel Foundation; Daniel Seiberling, the Director of the Hanns Seidel Foundation in Ukraine, and Olena Maksymova, the Foundation's Project Coordinator.

PARTICIPATION IN EVENTS ORGANISED BY OTHER ORGANISATIONS

In 2018 the Razumkov Centre representatives traditionally participated in various events organised by partners in Ukraine.

The most notable events included:

Roundtable **"Threats to security of Ukraine and other countries of the Eastern Partnership region and possible responses",** held on 16 January 2018 at NIA Ukrinform. The event was attended by Hugues Mingarelli, the Head of the EU Delegation to Ukraine, Oleksandr Vinnikov, the Head of NATO Representation to Ukraine and the Director of NATO Liaison Office, as well as experts from the leading Ukrainian think tanks and NGOs. Mykola Sunhurovskyi, the Director of Military Programmes of the Razumkov Centre, spoke at the event.

International conference **"Global and regional security in the context of hybrid wars"** held on 23 February 2018 in Ivano-Frankivsk. The event was organised by Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, the NATO Information and Documentation Centre in Ukraine, the National Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine, and other partners.

The Razumkov Centre was represented by Vyacheslav Holub, the Expert of Foreign Relations and International Security Programmes, who presented a report "Russia's Hybrid Threats in Europe" at the second session.

On 28 March 2018, the Gorshenin Institute's press centre hosted a round-table **"First results of monitoring the realisation of the right to a constitutional complaint"**, jointly organised by the Reanimation Package of Reforms and the Centre of Policy and Legal Reforms.

The event was attended by Viktor Musiyaka, the Razumkov Centre's Research Fellow on Legal Issues.

On 9 June 2018 Mykhailo Pashkov, Co-Director of Foreign Relations and International Security Programmes, took part in the 2nd Inter-Parliamentary Conference **"Georgia, Moldova and Ukraine: Strengthening the inter-parliamentary component of regional and security cooperation, while developing interaction with the EU and NATO".**

On 3 July 2018 the Media Centre of the Directorate General for Rendering Services to Diplomatic Missions hosted a conference **"What Ukraine should expect from the NATO Summit 2018 in Brussels",** arranged by the Foreign Policy Research Institute. Mykola Sunhurovskyi, the Razumkov Centre's Director of Military Programmes, spoke briefly at the event.

On 25 August 2018 Mykhailo Pashkov participated in the special session at the 13th Meeting of heads of foreign diplomatic institutions of Ukraine, presenting a collection of analytical materials **"Russian-Ukrainian Conflict: Prospects and Parameters of UN Peacekeeping Mission in Donbass"**, elaborated by the Razumkov Centre with the support of the Konrad Adenauer Foundation in Ukraine. The publication generated a substantial interest.

On 14 September 2018 Olha Pyshchulina, the Razumkov Centre's Leading Expert of Social and Gender Programmes, took part in expert discussion **"Housing subsidies: on the path to monetisation"** .

Oleksiy Melnyk, Co-Director of Foreign Policy and International Security Programmes was a moderator at the joint event of OSCE Project Coordinator in Ukraine and the Ministry of Defence of Ukraine in the framework of **Strengthening Democratic Control of the Armed Forces of Ukraine** project, which took place on 2-3 October 2018 in Kyiv.

On 17-18 October 2018, Mykhailo Mishchenko, Deputy Director of the Centre's Sociological Service, spoke at the International conference **"Reconciliation strategies. The role of churches in Ukraine"** with a report "Society's expectations of Church and inter-church relations".

On 3 November 2018, the third international scientific conference **"Political parties and elections: Ukrainian and global practices"** took place in Lviv in tribute to Yuriy Shveda. The event was organised by the Department of Political Science at the Faculty of Philosophy of the Ivan Franko National University of Lviv. This year's discussion focused on regional parties and the parameters of regional political processes in Ukraine and around the world.

The conference was attended by Oleksiy Rozumnyi, the Expert of Political and Legal Programmes of the Razumkov Centre. At the event, he presented a report "Public sentiment and orientations as success factors for regional parties in Ukraine".

FUNDING AND EXPENSES OF THE RAZUMKOV CENTRE IN 2018

FUNDING OF THE CENTRE

Sources of funding	Amount (UAH thous.)
Council of Europe (Confidence in the judicial system in Ukraine)	718.1
SIPRI	758.3
Ministry of Foreign Affairs of Kingdom of the Netherlands	2 238.8
Embassy of the United Kingdom	181.4
Konrad Adenauer Foundation in Ukraine	1 118.7
Hanns Seidel Foundation in Ukraine	471.7
Ilko Kucheriv Democratic Initiatives Foundation	887.4
Charitable contributions	1 933.1
Grants from other foundations and organizations	19 780.6
Total funding	**28 088.1**

EXPENSES OF THE CENTRE

Expenses	Amount (UAH thous.)
Administrative staff salaries	1 590.2
Project activity salaries	8 513.7
Taxes (unified social contribution)	2 222.9
Rent, utilities	4 543.2
Information support	161.6
Vehicle maintenance	385.4
Communication services (telephone, internet)	77.6
Purchase of fixed assets (computers and software)	97.8
Public opinion research	3 464.6
Expert services	174.2
Business trips	845.7
Technical support (consumables for office equipment, office supplies)	146.1
Housekeeping products	84.4
Public events	608.1
Publishing activity	890.5
Other expenses, including audit	266.1
Total expenses	**24 072.1**

FIXED ASSETS, (UAH thous.) as of 1 January 2019

Residual value	293.6
Initial value	1 929.7
Depreciation	(1 636.1)

OUR TEAM

The Razumkov Centre is a team of professionals united by common values and ambitious goals. Director General of the Razumkov Centre is Anatoliy Rachok.

The Razumkov Centre's permanent staff includes 46 people. We actively cooperate with research consultants from research and expert community. During projects, we contracted services of over 100 external experts. National surveys of the Razumkov Centre's Sociological Service are conducted by over 300 interviewers.

CONTACTS

The Razumkov Centre is grateful to all the partners, who supported our research and implementation of our recommendations.

Address: Ukrainian Centre for Economic and Political Studies named after Olexander Razumkov

16 Lavrska St., 2nd floor, Kyiv 01015

Phone: (38044) 201-11-98

Fax: (38044) 201-11-99

e-mail: info@razumkov.org.ua

website: www.razumkov.org.ua